

Urtica urens

Etternässla

Klass: Magnoliopsida (tvåhjärtbladiga blomväxter), **Ordning:** Rosales (rosordningen), **Familj:** Urticaceae (nässelväxter), **Släkte:** *Urtica* (nässlor), **Art:** *Urtica urens* - etternässla L. **Synonymer:**

Beskrivning

Etternässla är en vårgroende, ettårig ört som normalt är 5-20 cm hög. I motsats till brännässla *U. dioica* har den han- och honblommor på samma planta. Arten har rikligt med nässelhår på bladen och stjälken. Bladen skiljer sig genom att vara mer ovala och sakna brännässlans hjärtformade bladbas, samt ha djupare sågad bladkant.

Utbredning och status

Etternässla förekommer ganska sparsamt till sällsynt i hela landet men är avgjort mest frekvent i söder. I Norrland förekommer den främst längs kusten medan den i Jämtland räknas som tillfälligt förekommande. Arten är utbredd i hela Europa, inklusive de nordiska länderna, och österut till nordöstra Asien, samt i Nordafrika och Nordamerika (Hultén & Fries 1986).

Arten har minskat sedan mitten av 1900-talet, och i Bohuslän var den beräknade minskningstakten av antalet lokaler (Sundberg 2015) omkring 45% per decennium (Blomgren m.fl. 2011). Etternässla är rödlistad som Sårbar (VU) i Norge (Henriksen & Hilmo 2015) och i Tjeckien (Grulich 2012), som Nära hotad (NT) i Schweiz (Moser m.fl. 2002), och som Nationellt utdöd (RE) i Luxemburg (Colling 2005).

Ekologi

Etternässla är en näringsgynnad växt som främst förekommer på lätta jordar i rabatter och grönsaksodlingar, potatis- och majsåkrar samt på skräpmark kring gårdar. I Halland och på Öland förekommer den även på havsstränder (Georgson m.fl. 1997, Ulla-Britt Andersson i brev). Då den är ettårig och konkurrenskänslig kräver den årlig omröring eller plöjning av marken för att gro och etablera sig.

Hot

Arten missgynnas av såväl mekanisk som kemisk ogräsbekämpning samt asfaltering eller singelbeläggning av gamla gårdsplaner. Dess tillbakagång är även till stor del en följd av minskad husbehovsodling av grönsaker, minskad djurhållning och ändrad gödselhantering.

Åtgärder

Etternässla gynnas genom att undvika att rensa bort den i odlingar, och genom giftfri odling av främst grönsaker och andra annueller.

Litteratur

- Blomgren, E., Falk, E. & Herloff, B. (red.) 2011. *Bohusläns flora*. Föreningen Bohusläns Flora, Uddevalla.
- Colling, G. 2005. *Red List of the vascular plants of Luxembourg - Pteridophyta and Spermatophyta*. [<https://ps.mnhn.lu/recherche/redbook/vascplants/default.htm>].
- Georgson, K., Johansson, B., Johansson, Y., Kuylentierna, J, Lenfors, I & Nilsson, N.-G. (red.) 1997. *Hallands flora*. SBT-redaktionen, Lund.
- Grulich, V. 2012. Red List of vascular plants of the Czech Republic: 3rd edition. *Preslia* 84: 631-645.
- Henriksen, S. & Hilmo, O. (red.) 2015. *Norsk rødliste for arter 2015*. Artsdatabanken, Norge.
- Hultén, E. & Fries, M. 1986. *Atlas of North European vascular plants north of the Tropic of Cancer*. Koeltz Scientific Books. Königstein.
- Moser, D.M., Gygax, A., Bäumlér, B. & Wyler, N. 2002. *Rote Liste der gefährdeten Arten der Schweiz. Farn- und Blütenpflanzen*. Bundesamt für Umwelt, Wald und Landschaft, Bern.
- Sundberg, S. 2015. Vad är rödlistan och hur bedöms växter och svampar? *Svensk Botanisk Tidskrift* 109: 208-218. [http://svenskbotanik.se/wp-content/uploads/2013/10/Sundberg_2015_SBT.pdf]

Författare

Sebastian Sundberg 2015. © ArtDatabanken, SLU 2015